

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Att.: Bjørn-Inge Larsen, departementsråd
Kopi: Lars Bjørgan Schrøder, ekspedisjonssjef

Anbefalinger til Helse- og omsorgsdepartementet, prosjekt Akson

Vi viser til Helse- og omsorgsdepartementets (HOD) dialog med Digitaliseringsrådet om prosjekt Akson i møte 23.4 2020.

Om prosjektet

Regjeringens overordnede mål for IKT i helse- og omsorgssektoren er beskrevet i Meld. St. 9 (2012-2013), *Én innbygger – én journal*. Hovedmålene er at helsepersonell skal ha enkel og sikker tilgang til pasient- og brukeropplysninger, innbyggere skal ha tilgang på enkle og sikre digitale tjenester og data skal være tilgjengelig for kvalitetsforbedring, helseovervåking, styring og forskning. Pasientens og brukerens behov og ønsker skal stå i sentrum.

Akson skal realisere målbildet for helhetlig samhandling og en felles journalløsning for kommunal helse- og omsorgstjeneste.

- Felles kommunal journalløsning innebærer at helsepersonell i kommunene jobber i en felles journalløsning. Dette betyr at blant annet legevakt, fastleger, hjemmetjenesten og helsestasjoner bruker samme journalløsning med brukerflater tilpasset deres behov.
- Helhetlig samhandling innebærer at nasjonale e-helseløsninger og felleskomponenter skal utvikles og gi innbyggere og helsepersonell i sykehus, kommuner og fastleger bedre mulighet til å utveksle informasjon digitalt og legge til rette for bedre samhandling med andre statlige og kommunale tjenester, som for eksempel NAV og barnevern.

Direktoratet for e-helse overleverte konseptvalgutredningen "Nasjonal løsning for kommunal helse- og omsorgstjeneste" til Helse- og omsorgsdepartementet juli 2018. KS1-rapporten anbefalte, i samsvar med konseptvalgutredningen, konsept 7: *Nasjonal kommunal løsning for pasientjournal med helhetlig samhandling*. Forprosjektet ble overlevert til departementet fra Direktoratet 29. februar 2020, og gjennomgår nå ekstern kvalitetssikring (KS2)

Om problemstillingene fra HOD

I møtet med Digitaliseringsrådet ønsket HOD i hovedsak å drøfte

- Om forprosjektet har anbefalt de relevante risikoreduserende tiltakene for gjennomføringsstrategi og kontraktstrategi, og om rådet har eventuelle anbefalinger om ytterligere risikoreduserende tiltak.
- Om det, gitt konseptvalget, i tilstrekkelig grad legges til rette for innovasjon og næringsutvikling i forprosjektets anbefalte kontraktstrategi og plattformtilnærming som

hovedstrategi for felles kommunal journalløsning og om dette bygger opp under gjennomføringsevnen for tiltaket

Én innbygger – én journal angir visjonen og gir retning for det arbeidet dere er i gang med. Dere jobber etter et veikart hvor det er fire store tiltak som skal bidra i denne retningen:

- helseplattformen
- journal for spesialisthelsetjenesten – videreutvikling DIPS
- kommunal journal
- samhandlingsfunksjonalitet

Digitaliseringsrådet mener at forprosjektet legger et solid og godt grunnlag for gjennomføringen.

Anbefalinger fra Digitaliseringsrådet

Digitaliseringsrådet har seks anbefalinger vi håper vil være nyttige i deres videre arbeid med prosjektet.

Anbefaling 1: Fortsett arbeidet med politisk forankring

Politisk forankring lokalt og sentralt er avgjørende for at dere skal lykkes. Dere jobber godt med politisk forankring, også nå som pandemien gir en del utfordringer. Selv om dere får positive signaler fra kommunene nå, er det viktig at dere opprettholder trykket. Bruk både direkte møter med kommunene og de regionale samarbeidsgrupperingene til å forankre satsningen. Sørg for at budskapet treffer både riks- og kommunepolitikken.

Anbefaling 2: Sett brukerne i sentrum

De nye løsningene vil ha mange ulike brukergrupper i helsetjenesten og det vil være mange ulike brukerreiser. Dere jobber godt med brukerinvolvering og dere er tydelige på at pasientens og helsearbeidernes behov og ønsker skal stå i sentrum. Vår erfaring er at det i store prosjekter med mye aktiviteter og mange aktører kan være krevende å opprettholde brukerperspektivet hele veien. Dette øker risikoen i prosjektet. Vi anbefaler at dere beskriver brukerreiser for ulike grupper slik at det er tydelig hvordan løsningene vil dekke ulike behov. Brukerreisene kan dere også bruke til å øke tilslutningen til løsningene, sikre aktørbidrag i utviklingen og bruken av dem.

Anbefaling 3: Samordne kommunikasjonen med spesialisthelsetjenesten

Parallelt med Akson har dere en satsning på videreutvikling av journal for spesialisthelsetjenesten. Denne er et av de viktige tiltakene i det veikartet dere jobber etter. For at dere skal lykkes med Akson er det viktig med godt samarbeid med de andre tiltakene i veikartet. Dette gjelder også den historien dere formidler; dere må trekke i samme retning og kommunisere samme historie. Vi anbefaler at dere jobber sammen med spesialisthelsetjenesten for å fortelle om gevinstene som samhandlingen vil gi.

Anbefaling 4: Kommuniser gevinstene av samhandlingen

De nye løsningene, journal og samhandlingsfunksjonalitet, skal bidra til bedre sammenheng mellom tjenestene. Dette vil bidra til bedre pasientopplevelser, mer effektiv ressursbruk og økt pasientsikkerhet.

Dagens situasjon er preget av begrenset informasjonsdeling mellom mange ulike systemer, både innenfor den enkelte kommune og i samhandlingen med andre aktører. Informasjonsflyten når pasienten går mellom ulike behandlere er mangelfull. Utfordringen illustreres veldig godt i filmen [Kåres uheldige pasientreise](#).

Det ligger store gevinster i bedre samhandling. Vi anbefaler at dere jobber mer med å fortelle historien om disse gevinstene.

Anbefaling 5: Sørg for god koordinering mellom de to delene av prosjektet

Det nye selskapet vil ha en avgjørende rolle i gjennomføringen. Det er mange problemstillinger som må løses for å få selskapet etablert og operativt. Dette vil gjelde blant annet kompetanse/bemanning av selskapet, opprettelse av styre, statens rolle i selskapet og samordning mellom selskapet og samhandlingsdelen. Eierskapet i kommunene vil være svært viktig.

Viktige spørsmål vil være blant annet: Hvor bundet blir selskapet til det som allerede er vedtatt? Hvilken frihet vil selskapet og styret ha med tanke på de føringene som er beskrevet i forprosjektet? Hvordan kan dere sikre at de gode risikoreducerende tiltakene som dere har listet opp blir gjennomført?

Anbefaling 6: Formidle tydelig at journalanskaffelsen gjelder både en kjerne og en plattform

Dere bør bli enda tydeligere på at journalløsningen vil ha en kjernefunksjonalitet, som svarer ut de viktigste behovene, og være en plattform for 3. partsløsninger. Dette gir mulighet for innovasjon. Dette vil være særlig interessant for næringslivet.

Lykke til i det videre arbeidet

Vi ønsker dere lykke til i det videre arbeidet i prosjektet.

Vi tar kontakt for å høre hvordan prosjektet utvikler seg. Ta gjerne kontakt med oss hvis dere har spørsmål til anbefalingen eller eventuelt ønsker ytterligere dialog.

Vennlig hilsen

Svein Ragnar Kristensen
leder for Digitaliseringsrådet

Dokumentet er elektronisk signert.